

İKİNCİ BÖLÜM KARAR

İBRAHİM METE BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2013/2495

Karar Tarihi : 8/9/2015

Başkan : Alparslan ALTAN

Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Recep KÖMÜRCÜ

Engin YILDIRIM

Raportör : Selami ER

Başvurucu : İbrahim METE

Vekili : Av. Hamdi Serhan KONAÇ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, emekli ikramiyesi güncel katsayılar yerine emekli olduğu tarihteki katsayılar üzerinden hesaplanan başvurunun mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 15/4/2013 tarihinde doğrudan Anayasa Mahkemesine yapılmıştır. Dilekçe ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi neticesinde başvuruda, Komisyona sunulmasına engel teşkil edecek bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. İkinci Bölüm İkinci Komisyonunca 19/9/2013 tarihinde, kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

4. Bölüm Başkanı tarafından 19/9/2014 tarihinde, kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına ve başvurunun bir örneğinin görüş için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmesine karar verilmiştir.

5. Bakanlığın görüş yazısı, 2/12/2014 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiş; başvuru, Bakanlığın cevabına karşı beyanlarını yasal süre içinde ibraz etmemiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

6. Başvuru dilekçesi ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

7. Başvurucu, 1/9/1968 tarihinde Emekli Sandığına tabi olarak Türk Silahlı Kuvvetlerinde astsubay olarak göreve başlamış, bu görevinden 1/8/1984 tarihinde istifa ederek Sosyal Sigortalar Kurumuna (SSK) tabi olarak çalışmaya başlamış ve SSK'dan emekliye ayrılmıştır.

8. Anayasa Mahkemesi, 5/2/2009 tarihli ve E.2005/40, K. 2009/17 sayılı kararı ile 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı mülga Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun'un 12. maddesinde yer alan "Son defa T.C. Emekli Sandığına tabi görevlerden emekliye ayrılan ve ..." ibaresini Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğundan bahisle iptal etmiştir.

9. Başvurucu, 14/7/2011 tarihli dilekçesiyle SGK'dan, Emekli Sandığına tabi olarak çalıştığı dönemler için kendisine emekli ikramiyesi ödenmesini talep etmiş, SGK Başkanlığı başvurusunun talebini 22/7/2011 tarihli yazısıyla reddetmiştir.

10. Başvurucu; Ankara 7. İdare Mahkemesinde, reddedilen idari işlemin iptali ve bahse konu emekli ikramiyesinin ödeme tarihindeki memur maaş katsayısı üzerinden hesaplanarak kendisine ödenmesi istemiyle dava açmıştır.

11. Mahkeme, 11/7/2012 tarihli ve E.2011/2000, K.2012/2115 sayılı kararıyla mevcut şartlarda başvurucuya ödeme yapılmasını gerektiren yasal düzenleme bulunmadığını gerekçe göstererek davayı reddetmiştir.

12. Söz konusu kararı itirazen inceleyen Ankara Bölge İdare Mahkemesi, 28/12/2012 tarihli ve E.2012/10190, K.2012/13125 sayılı kararıyla itiraz isteminin kabulüne, kararın bozulmasına ve dava konusu işlemin iptali ile emekli aylığının bağlandığı tarihte yürürlükte bulunan katsayılar dikkate alınarak hesaplanacak emekli ikramiyesi tutarının ödenmesine hükmetmiştir. Kararın gerekçesi şöyledir:

"...6270 sayılı Yasa ile getirilen bu değişikliğin ancak yürürlük tarihinden sonraki uyumsuzluklara uygulanacağı anlaşıldığından, bakılmakta olan davanın 6270 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik öncesinde yürürlükte bulunan yasal düzenlemeye göre çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Belirtilen durum karşısında, 2829 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin 1. fıkrasının ve 5434 sayılı Yasa'nın 89. maddesinin 5997 sayılı Yasayla değişik hükmünün Anayasa Mahkemesi'nce verilen iptal kararlarından sonraki şekline göre, farklı sosyal güvenlik kurumlarına tabi hizmet süreleri birleştirilmek suretiyle 2829 sayılı Yasa'nın 8. maddesi uyarınca ilgili kurumca aylık bağlanan ancak son defa Emekli Sandığına tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda prim veya kesenek ödemek suretiyle geçen süreler için emekli ikramiyesi ödemesi yapılmayan kişilere, belirtilen hizmet süreleri ve emekli aylıklarının bağlandığı tarihte yürürlükte bulunan katsayılar gözetilerek 5434 sayılı Yasanın ilgili hükümlerine göre emekli ikramiyesi ödenmesi (gerekir.)"

13. Başvurucu, mahkeme kararının uygulanması için 14/3/2012 tarihli dilekçeyle SGK Başkanlığına başvurmuş; Kurumca, başvurusunun emekli ikramiyesinin 33,67 TL olduğu (başvurusunun çalıştığı dönemlerde geçerli katsayılar üzerinden hesaplanarak) saptanmıştır.

14. Başvurucu 15/4/2013 tarihinde Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuştur.

B. İlgili Hukuk

15. 2829 sayılı mülga Kanun'un "Emekli ikramiyesi" başlıklı 12. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Son defa T.C. Emekli Sandığına tabi görevlerden emekliye ayrılan ve kendilerine bu Kanunun 8 inci maddesi uyarınca birleştirilen hizmet süreleri üzerinden aylık bağlananlara, T.C. Emekli Sandığına tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda prim veya kesenek ödemek suretiyle geçen sürelerinin toplamı üzerinden, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre emekli ikramiyesi ödenir."

16. 16/6/2010 tarihli ve 5997 sayılı Bazı Kanunlarda ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 14. maddesiyle değiştirilen 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun 89. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Hizmet sürelerinin tamamı bu Kanun ve/veya 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 4 üncü maddesi kapsamında geçenlerden emekli, adı malüllük veya vazife malüllüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan asker ve sivil tüm iştirakçilere, her tam fiili hizmet yılı için aylık bağlamaya esas tutarların bir aylığı emekli ikramiyesi olarak verilir. Son defa bu Kanun veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi hükümlerinin uygulanmasını gerektiren görevlerde çalışmakta iken emekliye ayrılan ve kendilerine mülga 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesi uyarınca birleştirilen hizmet süreleri üzerinden aylık bağlananlara ise, bu Kanuna tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda prim veya kesenek ödemek suretiyle geçen hizmet sürelerinin toplamı üzerinden bu madde hükümlerine göre emekli ikramiyesi ödenir. Mülga 2829 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi ile üçüncü fıkrasının son cümlesinin bu maddeye aykırı hükümleri uygulanmaz."

17. 17/1/2012 tarihli ve 6270 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile anılan 89. madde aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir:

"Hizmet sürelerinin tamamı bu Kanun ve/veya 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 4 üncü maddesi kapsamında geçenlerden emekli, adı malüllük veya vazife malüllüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan asker ve sivil tüm iştirakçilere, her tam fiili hizmet yılı için aylık bağlamaya esas tutarın bir aylığı emekli ikramiyesi olarak verilir.

Birinci fıkraya kapsamına girmemekle birlikte, bu Kanun ve/veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamında hizmeti bulunanlardan mülga 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesi uyarınca birleştirilen hizmet süreleri üzerinden emeklilik, yaşlılık ya da malüllük aylığı bağlananlara ise; bu Kanun veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi hükümlerine tabi olarak bu Kanuna tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda geçen çalışmalarının, 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesinde belirtilen kıdem tazminatına hak kazanma şartlarına uygun olarak sona ermiş olması şartıyla emekli ikramiyesi ödenir.

İkinci fıkraya uyarınca ödenecek emekli ikramiyesi, bu Kanun veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına giren görevlerde geçen her tam fiili hizmet yılı ile sınırlı olarak bu görevlerden ayrıldıkları tarihteki emeklilik keseneğine esas aylık tutarı üzerinden ve aylığın başlangıç tarihindeki katsayılar

dikkate alınarak ödenir. Mülga 2829 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi ile üçüncü fıkrasının son cümlesinin bu maddeye aykırı hükümleri uygulanmaz. ”

18. 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile ilga 2829 sayılı Kanun'un 8. maddesi şöyledir:

“Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir.

Ancak, malullük, ölüm, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa göre yaş haddinden re'sen emekli olma, süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya seçilme ve bağlı oldukları kurumun kanunla değiştirilmesi hallerinde ilgililere hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır.”

19. 25/08/1971 tarihli ve 1475 sayılı mülga İş Kanunu'nun yürürlükte bulunan 14. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“Bu Kanuna tabi işçilerin hizmet akitlerinin:

1. İşveren tarafından bu Kanunun 17 nci maddesinin II numaralı bendinde gösterilen sebepler dışında,

2. İşçi tarafından bu Kanunun 16 ncı maddesi uyarınca,

3. Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla,

4. Bağlı buldukları kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla;

Feshedilmesi veya kadının evlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde kendi arzusu ile sona erdirmesi veya işçinin ölümü sebebiyle son bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet aktinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır.

...”

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

20. Mahkemenin 8/9/2015 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvurunun 15/4/2013 tarihli ve 2013/2495 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

21. Başvurucu, 1968-1984 tarihleri arasında Emekli Sandığına bağlı çalıştığı dönemlere ilişkin emekli ikramiyesini almak için açtığı davanın lehine neticelenmesine ve kendisine ödeme yapılmasına engel olan düzenlemenin Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edilmesine rağmen SGK'nın eski katsayılar üzerinden hesaplama yaparak kendisine yapılacak ödemenin 33,67 TL olduğunu bildirdiğini, bu durumun eşitlik ve hukuk devleti ilkeleri ile Anayasa'nın 125. ve 153. maddelerine aykırı olduğunu ve mülkiyet hakkını ihlal ettiğini ileri sürerek emekli ikramiyesinin, ödeme tarihindeki katsayılar üzerinden hesaplanarak işlemiş faiziyle birlikte belirlenecek zararının tazminat olarak kendisine ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

B. Değerlendirme

22. Başvurucu, ödeme tarihindeki katsayılar üzerinden hesaplanacak emekli ikramiyesi alma talebiyle açtığı davanın, emekli olduğu tarihteki katsayılar üzerinden hesaplanacak katsayılar dikkate alınarak kabul edilmesinin Anayasa'nın 2., 10., 35., 125. ve 153. maddelerinde yer alan ilke ve haklarını ihlal ettiğini ileri sürmüştür. Anayasa Mahkemesi, başvurunun ihlal iddialarına ilişkin niteliğinden dolayı ile ilgili somut dava ve buna bağlı olayların özelliklerine göre olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder.

23. Başvurucunun şikâyetlerinin özü, hak ettiği emekli ikramiyesinin güncel katsayılar yerine emekli olduğu tarihteki katsayılar üzerinden hesaplanması nedeniyle mağdur olduğuna ilişkin olup, bu şikâyetler mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirilecektir (*Hüseyin Remzi Polge*, B. No: 2013/2166, 10/6/2015, § 23).

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

24. Bireysel başvuruda bulunabilmek için Anayasa'da güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerden Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (Sözleşme) ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller kapsamındaki herhangi birisinin kamu gücü tarafından ihlal edildiğinin ileri sürülmüş olması gerekir. Bu durumda öncelikle başvurunun başvuruya konu davada Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanında yer alan mülkiyet hakkı kapsamında korunmaya değer bir menfaatinin bulunup bulunmadığının tartışılması gerekmektedir.

25. Anayasa'nın "Mülkiyet hakkı" kenar başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

26. Anayasa'nın "Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması" kenar başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

27. Sözleşme'ye Ek (1) No.lu Protokol'ün "Mülkiyetin korunması" kenar başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasanın öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.

Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka halel getirmez."

28. Anayasa'nın 35. maddesinde herkesin, mülkiyet hakkına sahip olduğu, bu hakkın ancak kamu yararı amacıyla kanunla sınırlanabileceği, mülkiyet hakkının kullanılmasının toplum yararına aykırı olamayacağı hükmüne bağlanmıştır. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası ve 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (1) numaralı fıkrası hükümlerine göre Anayasa Mahkemesine yapılan bir bireysel başvurunun esasının

incelenebilmesi için kamu gücü tarafından ihlal edildiği iddia edilen hakkın Anayasa'da güvence altına alınmış olmasının yanı sıra Sözleşme ve Türkiye'nin taraf olduğu ek protokollerinin kapsamına da girmesi gerekir (*Onurhan Solmaz*, B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 18).

29. Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanındaki mülkiyet hakkı, özel hukukta veya idari yargıda kabul edilen mülkiyet hakkı kavramlarından farklı bir anlam ve kapsama sahip olup bu alanlarda kabul edilen mülkiyet hakkı, yasal düzenlemeler ile yargı içtihatlarından bağımsız olarak özerk bir yorum ile ele alınmalıdır (*Hüseyin Remzi Polge*, § 31).

30. Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanında yer alan mülkiyet hakkı; mevcut mal, mülk ve varlıkları koruyan bir güvencedir. Bir kişinin hâlihazırda sahibi olmadığı bir mülkün, mülkiyetini kazanma hakkı, kişinin bu konudaki menfaati ne kadar güçlü olursa olsun Anayasa ve Sözleşme'yle korunan mülkiyet kavramı içerisinde değildir. Bu hususun istisnası olarak belli durumlarda, bir "ekonomik değer" veya icrası mümkün bir "alacağı" elde etmeye yönelik "meşru bir beklenti", Anayasa'nın ve Sözleşme'nin ortak koruma alanında yer alan mülkiyet hakkı güvencesinden yararlanabilir (*Kemal Yeler ve Ali Arslan Çelebi*, B. No: 2012/636, 15/4/2014, § 36-37).

31. Meşru beklenti; makul bir şekilde ortaya konmuş icra edilebilir bir iddianın doğurduğu, ulusal mevzuatta belirli bir kanun hükmüne veya başarılı olma şansının yüksek olduğunu gösteren yerleşik ve istikrarlı bir yargı içtihadına dayanan, yeterli somutluğa sahip nitelikteki bir beklentidir. Meşru beklentiden söz edebilmek için bir uyumsuzluk ya da ciddi bir iddianın varlığı yeterli değildir, iç hukukta yasa ya da yerleşik içtihadı dayalı yeterli temeli olan bir beklenti bulunması gerekir (*Kopecky/Slovakya*, B. No: 44912/98, 28/9/2004, § 52; *Saghinadze/Gürcistan*, B. No: 18768/05, § 103, 27/5/2010; *SA Dangeville/Fransa*, B. No: 36677/97, 16/4/2002, §§ 44-45).

32. Dolayısıyla Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma kapsamında olan meşru beklentiye dayalı mülkiyet hakkının tespiti, mevcut hukuk sisteminde iddia edilen mülkiyet iddiasının tanınmasına bağlı olup bu tanıma mevzuat hükümleri ve yargı kararları ile yapılmaktadır (*Üçgen Nakliyat Ticaret Ltd. Şti.*, B. No: 2013/845, 20/11/2014, § 37).

33. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğinden şikâyet eden bir kimse, önce böyle bir hakkının var olduğunu kanıtlamak zorundadır (*Kemal Yeler ve Ali Arslan Çelebi*, § 36-37; benzer yöndeki AİHM kararları için bkz. *Pistorova/Çek Cumhuriyeti*, B. No: 73578/01, 26/10/2004, § 38; *Zhigalev/Rusya*, B. No: 54891/00, 6/7/2006, § 131).

34. Anayasa'nın ve Sözleşme'nin ortak koruma kapsamında yer alan mülkiyet hakkı bireylere bir tür sosyal güvenlik ödemesi alma hakkı içermemekle beraber yürürlükteki mevzuatta, önceden prim ödeme şartıyla veya şartsız olarak sosyal yardım alma hakkı şeklinde bir ödeme yapılması öngörülmüş ise yargısal içtihatlarla paralel olarak ilgili mevzuatın aradığı şartları yerine getiren bireyin mülkiyet hakkı kapsamına giren bir menfaatinin doğduğu kabul edilmelidir (Benzer yöndeki AİHM kararları için bkz. *Stec ve diğerleri/Birleşik Krallık* [BD], B. No: 65731/01 ve 65900/01, 12/4/2006, § 53-55; *Andrejeva/Letonya* [BD], B. No: 55707/00, 18/2/2009, § 77).

35. Somut olayda Ankara Bölge İdare Mahkemesi 1. Kurulunun 28/12/2012 tarihli kararıyla, emekli aylığının bağlandığı tarihte yürürlükte bulunan katsayılar dikkate alınarak hesaplanacak emekli ikramiyesi tutarının başvurucaya ödenmesine karar verildiğinden başvurucaunun emekli ikramiyesine hak kazanması ihtilaf konusu değildir. Başvurucaunun konusu, başvurucaunun hak ettiğini düşündüğü emekli ikramiyesinin dava tarihindeki güncel katsayılarla hesaplanarak ödenmesi talebidir.

36. Anayasa'nın ve Sözleşme'nin ortak koruması kapsamında yer alan mülkiyet hakkının belirli bir miktar emekli ikramiyesini almaya ilişkin olarak bireylere bir güvence sağlamadığı açıktır. Bununla birlikte bu yöndeki bir talep, ödenmesi konusunda kanuni düzenleme ve içtihatlarda yeterli dayanağa sahip olması hâlinde mülkiyet hakkı kapsamında kabul edilerek Anayasal güvencelerden yararlandırılabilir. Bu aşamada değerlendirilmesi gereken husus, başvuruçunun emekli ikramiyesinin dava tarihindeki katsayılarla ödenmesi gerektiği iddiasının, Anayasa'nın 35. maddesi kapsamındaki güvence hükmüne uygulama alanı sağlayacak yeterlilikte meşru beklenti oluşturup oluşturmadığıdır (*Hüseyin Remzi Polge*, § 38).

37. 2829 sayılı mülga Kanun'un 12. maddesinde yer alan "*Son defa T.C. Emekli Sandığına tabi görevlerden emekliye ayrılan ve*" ibaresi Anayasa Mahkemesinin 5/2/2009 tarihli ve E.2005/40, K.2009/17 sayılı kararı ile Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir. İlgili maddenin iptal edilen kısmı emekli ikramiyesine hak kazanmak için Emekli Sandığına tabi bir görevde iken emekliye ayrılmayı zorunlu tutmaktaydı. Başvuruçunun, iptal kararı sonrasında kararın Emekli Sandığına bağlı bir kurulda çalışıp emekli olmadan başka sosyal güvenlik kurumlarına geçerek buradan emekli olanlara Emekli sandığına bağlı olarak çalıştığı dönemler için emekli ikramiyesi alma hakkı doğurduğu düşüncesiyle 14/7/2011 tarihli dilekçesiyle SGK'dan Emekli Sandığına tabi olarak çalıştığı dönemler için kendisine ödeme tarihindeki katsayılar üzerinden emekli ikramiyesi ödenmesini talep etmiş, talebinin reddedilmesi üzerine Anakara 7. İdare Mahkemesinde aynı iddiayla idari işlemin iptali davası açmıştır.

38. Dava devam ederken iptal kararı sonrası oluşan hukuki boşluğun giderilmesi amacıyla çıkarılan 5997 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değiştirilen 5434 sayılı Kanun'unun 89. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "*Son defa bu Kanun veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasını gerektiren görevlerde çalışmakta iken emekliye ayrılan ve ...*" kısmı, Anayasa Mahkemesinin 12/5/2011 tarihli kararıyla bu defa Anayasa'nın 153. maddesine aykırılık gerekçesiyle iptal edilmiştir.

39. Başvuruçunun talebini reddeden 11/7/2012 tarihli kararı itirazın inceleyen Ankara Bölge İdare Mahkemesi 1. Kurulu ise 28/12/2012 tarihli kararıyla; yeni yasaların ileriye doğru hüküm doğurduğu, bu durumda eski hükümlerin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş hâllerine göre hüküm kurulması gerektiği gerekçesiyle mahkeme kararının bozulmasına ve dava konusu işlemin iptali ile emekli aylığının bağlandığı tarihte yürürlükte bulunan katsayılar dikkate alınarak hesaplanacak emekli ikramiyesi tutarının ödenmesine hükmetmiştir.

40. Yasa koyucu, iptal kararları sonrasında 6270 sayılı Kanun ile 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesini değiştirerek 2829 sayılı mülga Kanun'a göre hizmet birleştirmesi yapılan kişilerin kıdem tazminatı almaya hak kazanarak emekli olmaları hâlinde Emekli Sandığına tabi çalıştıkları süreler için "*ayrıldıkları tarihteki emeklilik keseneğine esas aylık tutarı üzerinden ve aylığın başlangıç tarihindeki katsayılar dikkate alınarak*" emekli ikramiyesi ödenmesine imkân sağlamıştır. Bahsedilen düzenleme 26/1/2012 tarihli ve 28185 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bahsedilen düzenlemede geçen "*ayrıldıkları tarihteki emeklilik keseneğine esas aylık tutarı üzerinden ve*" ibaresi de Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla iptal istemine konu olmuş ancak Anayasa Mahkemesinin 8/11/2012 tarihli ve E. 2012/33, K.2012/174 sayılı kararı ile iptal istemi reddedilmiştir.

41. Anayasa'nın 153. maddesinin ikinci fıkrası gereği, Anayasa Mahkemesince iptal edilen kanun hükmü, iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihte, Anayasa Mahkemesince daha ileri bir tarih belirlenmiş ise o tarihte yürürlükten kalkacaktır. Aynı maddenin dördüncü fıkrası gereği ise Anayasa Mahkemesi iptal kararları geriye yürütmeyecektir. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesince iptal edilen bir kanun hükmü, iptal

kararının yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla yürürlükten kalkacak ve iptal kararları geriye yürümeyeceği için de bu kanun hükmüne göre tesis edilmiş işlemler geçerliliklerini sürdürecektir (*Selçuk Emiroğlu*, B. No: 2013/5660, 20/3/2014, § 33). Nitekim AİHM de hukuki kesinlik ilkesi gereği Anayasa Mahkemesi iptal kararlarının geriye dönük olarak haklar tesis etmeyeceğini belirtmiştir (*H.R./Almanya*, B. No: 17750/91, 30/6/1992; *J.R./Almanya*, B. No: 22651/93, 18/10/1995; *Mika/Avusturya*, B. No: 26560/95, 26/6/1996).

42. Anayasa Mahkemesinin bahsedilen iptal kararları ve yeni yasal düzenlemeler sonrasında SGK tarafından emekli ikramiyesi ödenmesi talebine ilişkin talepleri reddedilen bireyler, yargı yoluna müracaat etmişlerdir. Emekli ikramiyesinin güncel katsayılar üzerinden ödenmesi taleplerinin reddine ilişkin ilk derece mahkemesi kararları Danıştay Onbirinci dairesi tarafından onanmıştır (19/9/2013 tarihli ve E.2012/8676, K.2013/7858; 14/10/2014 tarihli ve E.2013/545, K.2014/5689 sayılı kararlar).

43. Emekli ikramiyesinin güncel katsayılar üzerinden ödenmesi taleplerinin kabulüne ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ise Danıştay Onbirinci Dairesinin 27/2/2013 tarihli ve E.2011/6625, K.2013/1987 sayılı kararıyla bozulmuştur. Kararın gerekçesi şöyledir:

“...5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu'nun 89. maddesine göre emekli ikramiyesi ilgiliye bağlanan emekli aylığı esas alınarak belirlenmektedir. Emeklilik, memuriyet statüsünün değişmesine neden olan ayrı bir statü olduğundan, bu statünün başlangıcı da aylığın bağlandığı tarih olduğu gibi emekli aylığı da, ödenecek ikramiyenin bir unsuru ve ölçüsü olup, emekli aylığı belirlendikten sonra buna göre ikramiye ödenmektedir. Bu nedenle; davacının yoksun kaldığı ikramiye farkı, diğer bir anlatımla uğranılan zarar emekli aylığının bağlandığı tarih itibarıyla oluştuğuna göre, tazmini gereken zararın da, zarara neden olan bu işlemin tesis olunduğu tarihteki hukuksal duruma göre hesaplanması gerekeceği tabiidir.

Bu itibarla; yukarıda değinilen açıklamalar ve yasal mevzuat hükümleri gereğince, davacıya ödenmesi gereken emekli ikramiyesinin ödeme tarihindeki güncel tutarlar üzerinden hesaplanarak ödenmesi yönündeki istemin herhangi bir yasal dayanağı bulunmadığından reddi gerekmekte iken, kabulü yolunda verilen Mahkeme kararında isabet bulunmadığı sonucuna varılmıştır.”

44. Bu kararlar sonrasında mahkemeler, Danıştay kararları çerçevesinde karar vererek bahsedilen uyuşmazlıkları çözümlenmişlerdir. Sonuç olarak birleştirilen hizmetler nedeniyle ödenecek emekli ikramiyesiyle ilgili olarak katsayıların güncellenmesine dair kabul edilmiş ve yerleşik hâle gelmiş yargı kararı bulunmamaktadır.

45. Anayasa Mahkemesi tarafından 5/2/2009 ve 12/5/2011 tarihli kararlarıyla kısmen iptal edilen 2829 sayılı Kanun'un 12. maddesi ve 5997 sayılı Kanun'la değiştirilen 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesinin birinci fıkrasının iptal öncesi ve iptal sonrası metinleri ile 6270 sayılı Kanun ile 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesini değiştiren ve yürürlükte olan madde metni, başvuruçunun ödeme tarihindeki katsayılar esas alınarak emekli ikramiyesi ödenmesini veya eski katsayıların güncellenmesini gerektiren veya buna dayanak oluşturan açık bir hüküm içermemektedir. 6270 sayılı Kanun ile 5434 sayılı Kanun'un 89. maddesini değiştiren ve yürürlükte olan madde metninde de *“ayrıldıkları tarihteki emeklilik keseneğine esas aylık tutarı üzerinden”* ibaresi yer almakta olup 8/11/2012 tarihli Anayasa Mahkemesi kararıyla bu ibarenin Anayasaya aykırı olmadığına karar verilmiştir.

46. Bununla birlikte gerek yasal düzenlemeler gerekse Anayasa Mahkemesi kararları geleceğe dönük olarak hüküm ifade ettiklerinden geçmişte meydana gelmiş olaylara

yeni yasa hükümlerinin yasa koyucu, bu yönde bir iradeyi açıkça ortaya koymadan uygulanması mümkün değildir (*Hüseyin Remzi Polge*, § 48).

47. Sosyal güvenlik gibi teknik ve karmaşık bir alanda kanunların nasıl yorumlanarak uygulanacağını belirlemek, ilgili uzman mahkemeler ile itiraz ve temyizle görevli mahkemelerin yetki ve sorumluluğundadır. Başvuru konusu olayla benzerlik gösteren birçok dava, ilgili kişilerce mahkemeler önüne götürülmüş ve mahkemeler Anayasa Mahkemesinin iptal kararları sonrasında ilgililer için emekli ikramiyesi ödenmesi hakkı doğduğuna ancak bahsedilen ödemelerin bahsedilen yasalar gereği emekliye ayrılma tarihindeki katsayılar üzerinden yapılmasına karar vermişler ve ödeme tarihindeki katsayılar üzerinden ödeme yapılması ve/veya güncelleme taleplerini reddetmişlerdir (*Hüseyin Remzi Polge*, § 49).

48. Somut başvuruya konu davada başvurusunun emekli ikramiyesinin ödeme tarihindeki memur maaş katsayısı üzerinden hesaplanarak kendisine ödenmesi istemiyle açtığı dava, emekli aylığının bağlandığı tarihte yürürlükte bulunan katsayılar dikkate alınarak hesaplanacak emekli ikramiyesi tutarının başvurucuya ödenmesine ilişkin hükümle sonuçlanmıştır.

49. Başvurusunun, emekli ikramiyesinin ödeme tarihindeki memur maaş katsayısı üzerinden hesaplanarak kendisine ödenmesi yönündeki iddiasına dayanak olarak ileri sürdüğü Anayasa Mahkemesi iptal kararları, geçmişe dönük olarak hak doğurucu bir etkiye sahip olmadığı gibi bu konuda meşru beklenti oluşturmak bakımından da elverişli değildir (*Hüseyin Remzi Polge*, § 51).

50. Bu durumda somut başvuru konusu olayda başvurusunun emekli ikramiyesinin ödeme tarihindeki memur maaş katsayısı üzerinden hesaplanarak kendisine ödenmesi talebinin mevcut kanun hükümleri ve konuyla ilgili yargı içtihatları tarafından desteklenmediği, başvurusunun bu iddiasının mülkiyet hakkı kapsamında meşru beklenti olarak nitelendirmeye yeterli somutluğa sahip bir beklenti olmadığı, mülkiyet hakkı kapsamında meşru beklenti oluşturmadığı ve başvurusunun, Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkına ilişkin korumadan yararlandırılmasının mümkün olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (*Hüseyin Remzi Polge*, § 52).

51. Açıklanan nedenlerle başvurunun "konu bakımından yetkisizlik" nedeni ile kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Başvurusunun, mülkiyet hakkına yönelik ihlal iddiasının "konu bakımından yetkisizlik" nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Yargılama giderinin başvuru üzerine bırakılmasına,

8/9/2015 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Alparslan ALTAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Engin YILDIRIM